

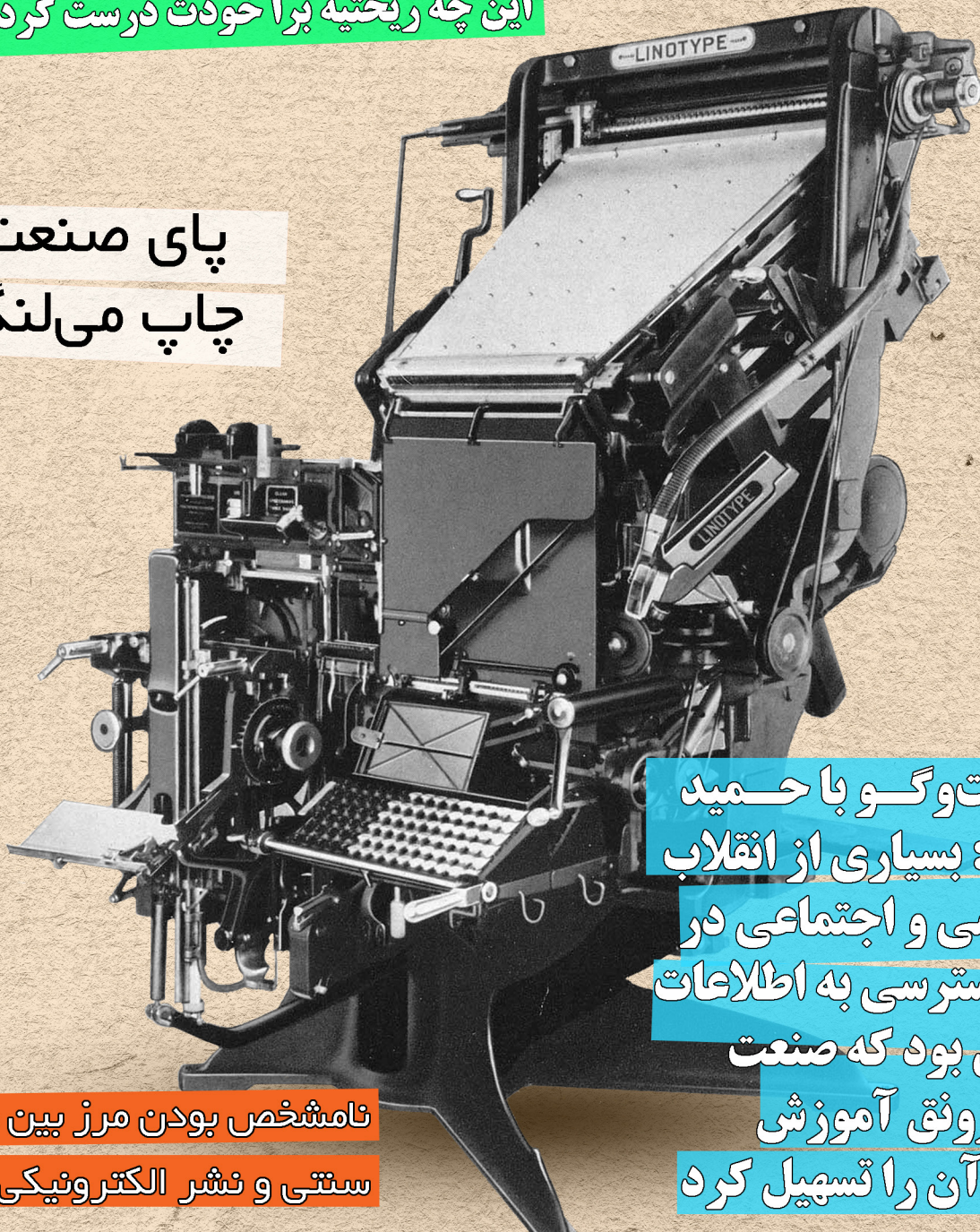
ویژه نامه روز صنعت چاپ

پیک دانش

نشریه انجمن علمی - دانشجویی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء (س)
سال شانزدهم، شماره ۷۳، تابستان ۹۸ / بها: ۱۰۰۰۰ تومان / ISSN: ۱۷۳۵-۳۳۹۴

این چه ریختیه برا خودت درست کردی؟!!

پای صنعت
چاپ می‌لنگد

در گفت‌وگو با حمید
محسنی: بسیاری از انقلاب
های علمی و اجتماعی در
نتیجه دسترسی به اطلاعات
و دانشی بود که صنعت
چاپ و رونق آموزش
عمومی آن را تسهیل کرد

نامشخص بودن مرز بین نشر

سنتی و نشر الکترونیکی

فهرست

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

صفحه داغ
در گفت‌وگو با حمید محسنی: بسیاری از انقلاب‌های علمی و اجتماعی در نتیجه دسترسی به اطلاعات و دانشی بود که صنعت چاپ و رونق آموزش عمومی آن را تسهیل کرد
۴-۳

ریپورتستان
نمی‌توانیم منکر تاثیر صنعت و ارتباط آن با زندگی خود شویم
۵

کافه نثر
پای صنعت چاپ می‌لنگد
۶

پژوهشکده
نامشخص بودن مرز بین نشر سنتی و نشر الکترونیکی
۷

کاتورنگار
این چه ریختیه برا خودت درست کردی؟!
۸

صاحب امتیاز: انجمن علمی - دانشجویی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء (س)
زیر نظر: اداره کل امور فرهنگی دانشگاه الزهراء (س)
مدیر مسئول: مریم امرایی
amraie.maryam@gmail.com
سردبیر: کیمیا تقی‌زاده‌میلانی

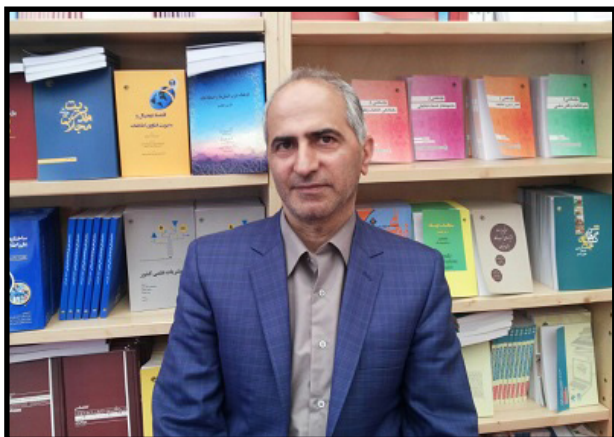
هیئت تحریریه: زینب محبی، زهره کاظم‌زاده، زهرا نیک‌بخت
همکاران این شماره: فهیمه علی‌عسگری، هاجر خدایی، محیا باطنی
ویراستار: مریم امرایی

کاریکاتوربست: مبینا دربهرستی
تصویرگر: محیا باطنی
طراح و صفحه‌آرا: سیدمحمدحسین هاشمی
طراح لوگو: سیدمحمدحسین هاشمی
با تشکر از استادان مشاور نشریه: دکتر سعید رضایی‌شریف‌آبادی، دکتر معصومه کربلاآقائی کامران
کارشناس نشریه: زهرا وزیری
چاپ و صحافی: دامون

لیتوگرافی: دامون
نشانی: تهران، میدان ونک، ده ونک، دانشگاه الزهراء (س)، ساختمان معاونت فرهنگی - اجتماعی، اتاق نشریات.

تلفن: ۸۸۰۵۶۹۰۸
ص.پ: ۱۹۹۳۸۹۱۱۷۶۴
وبلاگ نشریه: www.kismag.blogfa.com
کانال تلگرام و سروش: librarianship-courier
کانال اینستاگرام: librarianship-courier

در گفت‌وگو با حمید محسنی:

بسیاری از انقلاب‌های علمی و

اجتماعی در نتیجه دسترسی به اطلاعات

و دانشی بود که صنعت چاپ و رونق آموزش عمومی آن را تسهیل کرد /

فراگیری مهارت‌های لازم متناسب با نیاز جامعه توسط دست‌اندرکاران

صنعت چاپ و نشر

اشاره

با نگاه به کالاها و خدمات روزمره مشاهده خواهیم کرد که صنعت چاپ این روزها بدون اغراق در تمام ابعاد زندگی روزمره انسان‌ها رسوخ کرده است. شاید تعجب کنید اگر گفته شود تقریباً هر چیزی در جهان، کم و بیش نشانی از صنعت چاپ را در خود دارد؛ از انواع پوشاک تا هر نشان و آرمی که بر کالاها و خدمات درج شده است! در واقع صنعت چاپ امروزه بخشی از فرایند تولید کالاها و خدمات شده است. در همین راستا به مناسبت روز صنعت چاپ به سراغ یکی از ناشران که حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی رفتیم تا گپ‌وگفتی صمیمانه در خصوص صنعت چاپ برای مخاطبان نشریه پیک دانش داشته باشیم. ایشان حمید محسنی، عضو هیات علمی سازمان تحقیقات کشاورزی، و مدیر انتشارات کتابدار که حوزه تخصصی پژوهش و آموزش او در زمینه کتاب، کتابداری و صنعت نشر است. همچنین ده‌ها کتاب در زمینه‌های گوناگون کتاب، کتابداری و نشر تالیف یا گاهی ترجمه کرده‌اند که هر کدام محصول سال‌ها تجربه و پژوهش در همین زمینه بوده است.

**چاپ دیجیتال، عمدتاً برای اهدافی دیگر توسعه داده شده است
آقای محسنی به نظر شما وضعیت**

چاپخانه‌ها و صنعت چاپ در حال حاضر

در ایران چگونه است؟

بالتبع وضعیت صنعت چاپ کتاب به کم و کیف انتشار و مصرف کتاب وابسته است. متأسفانه وضعیت انتشار کتاب در ایران به گونه‌ای است که این روزها بیشتر کتاب‌ها به صورت محدود و چند نسخه‌ای منتشر می‌شود. چنین وضعیتی سبب شده است تا صنعت چاپ انبوه کتاب، مثل چاپ افست و مانند آن با بحران مخاطب مواجه باشند و برخی از آنها با تجهیزات بسیار گران‌قیمت و کارکنان باتجربه و ماهر، ورشکست و بیکار شوند؛ و یا به ناچار حجم کار خود را به حدی کاهش دهند که ادامه فعالیت آنها اقتصادی نخواهد بود.

ناشران برای انتشار نسخه‌های محدود ناچارند به صنعت چاپ دیجیتال متوسل شوند. در واقع، سرازیر شدن ناشران به سمت چاپ دیجیتال سبب شده است تا این بخش از صنعت چاپ در ایران رونق نسبی پیدا کند؛ البته به قیمت ورشکستگی نسبی چاپ افست و انبوه یا کاهش مخاطبان آنها؛ در حالی که چاپ دیجیتال، عمدتاً برای اهدافی دیگر توسعه داده شده بود: یعنی چاپ تقاضامحور و محدود. متأسفانه این روزها بیشتر ناشران ناچارند برای کاهش هزینه‌ها و به دلیل بحران مخاطب، کتاب‌ها را با شمارگان محدود منتشر کنند. طبیعی است که هزینه چاپ هر واحد کتاب،

افزایش زیادی یابد و در عین حال، افراد تازه‌ای وارد صنعت چاپ کتاب شوند که در مقایسه با متخصصان چاپ انبوه و افست، دانش و تجربه پایینی درباره کتاب و فرایندهای فنی و حقوقی مرتبط با آن دارند.

دومین انقلاب فرهنگی پس از ابداع خط

از مهم‌ترین رخداد‌های تاریخ بشریت اختراع حروف چاپی و دستگاه چاپ است، به نظر شما این رخدادها برای جوامع علمی چگونه می‌تواند اثرگذار باشد؟

صنعت چاپ را باید بخشی گریزناپذیر و ضروری از نظام ارتباط علمی و بلکه نظام ارتباط انسانی محسوب کرد. به همین دلیل است که آن را دومین انقلاب فرهنگی پس از ابداع خط محسوب کردند. رواج صنعت چاپ همگام با سایر تحولات علمی و فنی مثل تولید کاغذ و نظام آموزش سبب شد تا هزینه انتشار کتاب و سایر محتواهای فکری به شکل بی‌سابقه‌ای کاهش یابد و دسترسی آحاد جامعه به آموزش و پرورش کم‌هزینه افزایش یابد و در نتیجه سواد و دانش عمومی و تخصصی مردم بسیار افزایش پیدا کند. بسیاری از انقلاب‌های علمی و اجتماعی در نتیجه دسترسی به اطلاعات و دانشی بود که صنعت چاپ و رونق آموزش عمومی آن را تسهیل کرد. اشتراک علوم

و فنون و دسترسی به اطلاعات در نقاط مختلف جهان با کمترین هزینه از جمله رهاوردهای صنعت چاپ است.

بدون تردید رواج صنعت چاپ یکی از عوامل پیشران تحولات علمی و اجتماعی پیش و پس از آن بود. قطعاً هرگونه تحول فنی و علمی در آینده نیز بدون توجه به صنعت چاپ و نشر، به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام ارتباط علمی و فنی ناممکن و یا ناقص و ابتر خواهد بود.

تحول صنعت چاپ از نظر کمی و کیفی

با توجه به سطح دانش روز، وضعیت صنعت چاپ را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ وضعیت صنعت چاپ بدون تردید مثل هر تحول فنی و اجتماعی دیگر به سایر تحولات فنی و اجتماعی در مقیاس گوناگون محلی و جهانی و در حوزه‌های مختلف وابسته است. ادامه رشد صنعت چاپ نیز در گرو همین تحولات گوناگون علمی، فنی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در ابعاد گوناگون است. برای مثال افزایش بی‌سابقه رشد فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در دهه‌های اخیر بخصوص ابداع رایانه، اینترنت، ماهواره و مانند آن سبب شده است تا صنعت چاپ نیز با دگرگونی‌های زیادی مواجه شود. از یک طرف صنعت چاپ از نظر کمی و کیفی بسیار متحول شد و محصولات چاپی در تمامی ابعاد زندگی حضوری موثر و آشکار دارد؛ اما از طرف دیگر، بسیاری از اطلاعات علمی، فنی و سایر داده‌ها و اطلاعات از مجراهای دیگر بدون محدودیت‌های زمانی و مکانی منتقل می‌شود.

آنچه که باید در سیاست‌های راهبردی نظام ارتباط علمی به آن توجهی ویژه شود همین تغییرات راهبردی و اجتماعی است و نه تاکید و اغراق درباره چیزهایی که عمدتاً شکلی است و نه محتوایی. بر اساس چنین راهبردی، اصل و اساس توجه به سیاست‌ها

و راهبردهایی است که منجر به تولید و نشر اطلاعات باکیفیت و دسترسی به محتواها در هر

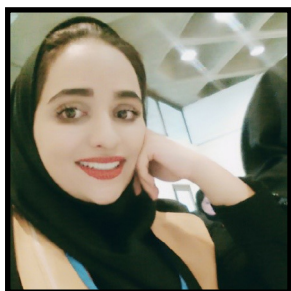
شکلی شود که مخاطب دارد؛ حتی اگر آن مخاطب یک نفر باشد. دسترسی به اطلاعات و تسهیل گردش آزاد آن چنان مزایایی دارد که باید از همه روش‌های موجود برای دسترس‌پذیر کردن اطلاعات و سهولت دسترسی به آن استفاده کرد: در جایی نشر چاپی و جای دیگر نشر الکترونیکی و یا ترکیبی از هر دو؛ آنچه اهمیت دارد دسترس‌پذیر کردن محتوا متناسب با تقاضا و نیاز مخاطبان و استفاده از قدرت و توان هر کدام از این ابزارها در زمان و مکان مناسب است.

تجربه و دانش موجود در صنعت نشر به مراتب بیش از آن چیزی است که برای آن تقاضا وجود دارد

در مورد بحث آموزش در صنعت چاپ، نظر تان چیست؟

امروزه مهارت‌های گوناگونی لازم است تا مجموعه کارهای مرتبط با صنعت نشر و صنعت چاپ یا کم و کیف مناسب انجام شود. متأسفانه آموزش صنعت چاپ و نشر در ایران عمدتاً سنتی است و مهارت‌های چاپ و نشر کمتر در دانشگاه‌ها مورد توجه است. با این حال، چیزی که مانع اصلی تلقی می‌شود نگاه جامعه به اهمیت صنعت چاپ و محصولات انتشاراتی است. وگرنه تا جایی که برای جامعه اهمیت داشته است، دست‌اندرکاران صنعت چاپ و نشر توانسته اند متناسب با نیاز خود و جامعه، مهارت‌های لازم را کم و بیش و به شکل‌های

گوناگون فرا گیرند و به همدیگر منتقل کنند. باید اشاره کرد که ضعف اساسی در کم و کیف نگاه جامعه به محتواها و کالاهای اطلاعاتی است، و همین نوع نگاه است که لزوم توجه و سرمایه‌گذاری بیشتر به آموزش نشر و صنعت چاپ را توجیه می‌کند و برای آن بستر و امکانات لازم را فراهم می‌کند. به نظر می‌رسد جامعه عمومی و تخصصی به همین مقدار تجربه و دانشی بسنده کرده است که در حال حاضر وجود دارد! حتی می‌توان ادعا کرد که تجربه و دانش موجود در صنعت نشر به مراتب بیش از آن چیزی است که برای آن تقاضا وجود دارد و به همین دلیل متأسفانه به بخش زیادی از دانش و تجربه‌های انسانی بارزش در همین زمینه که عمدتاً با تلاش‌ها و سرمایه‌های فردی یا نهادی بخش خصوصی و طی سال‌ها آزمون و خطا فراهم شده است نیز کم‌توجهی می‌شود.

مصاحبه‌کننده و پیاده‌سازی
مصاحبه: فهیمه علی‌عسکری
(دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات
و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء،
ورودی ۹۵)

Fahimealiaskari@gmail.com

نمی‌توانیم منکر تاثیر صنعت و ارتباط آن با زندگی خود شویم / مطبوعات یعنی مطبوعات سالم

رفتن سطح آگاهی مردم شده، قوت تحلیل را بالا می‌برد و معلومات مفیدی را در اختیار همگان قرار می‌دهد این صنعت مانند هوا و خوراک برای انسان‌ها لازم است زیرا باعث بهبود کیفیت زندگی او و همچنین پیشرفت کشور از نظر علمی، فرهنگی و... می‌شود. کلام آخر، ما نمی‌توانیم منکر تاثیر صنعت و ارتباط آن با زندگی خود شویم اگر به پیرامون خود نگاه کنیم از مایحتاج شخصی و عمومی افراد، وسایل رفاهی منزل تا پیشرفته‌ترین هواپیماهای مورد استفاده بشر همه نیاز و ارتباط تنگاتنگی با صنعت چاپ دارند. اگر به دنبال پیشرفت و رقابت با کشورهای پیشرفته دنیا هستیم باید برای بالا بردن آگاهی، تولید علم و انتقال آن به سراسر بکوشیم.

زینب محبی (دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا (س)، ورودی ۹۷)،
Zeinab.m12344321@gmail.com

یا مواد گفته می‌شود. در این باره رهبر معظم انقلاب در دیدار مدیران و مسئولان مطبوعات کشور در تاریخ (۱۳۷۵/۰۲/۱۳) فرموده‌اند: ما معتقدیم که مطبوعات برای نظام جمهوری اسلامی، یک مقوله تجملاتی و تشریفاتی نیست. بنابراین، افزایش آن، تنوع آن، کیفیت یافتن آن و اگر خطایی دارد، تصحیح آن، جزو کارهای اساسی در این نظام است. باید مردمش را آگاه کند؛ باید به آنها قوت تحلیل بدهد و باید آنها را از آگاهی‌ها و معلومات لازم و مفید و معرفت لازم سرشار کند. منظور، تبلیغات نیست که حرف‌های خودش را پیوسته به خورد مردم دهد؛ نه، مراد، این نیست. در نظام مردمی، مردم باید اهل تحلیل شوند تا بفهمند که نظام برایشان مفید است. هر چه مردم بیشتر آگاه باشند، نظام جمهوری اسلامی، بیشتر سود می‌برد. بنابراین، این نظام، به آگاه‌سازی مردم نیازمند است. مطبوعات یعنی مطبوعات سالم؛ نه لزوماً مطبوعاتی که طرفدار دولت باشند مطبوعاتی که طریق سلامت ببیمایند و بنا بر عناد و بدجنسی نداشته باشند. این گونه مطبوعات، در هر رشته‌ای قلم بزنند - سیاسی باشند، فرهنگی باشند، اقتصادی باشند، درباره مسائل خارجی حرف بزنند، در خصوص مسائل داخلی حرف بزنند - و هر کاری که بکنند، به نفع نظام حرکت کرده‌اند. چرا؟ چون بر مایه آگاهی مردم می‌افزایند. صنعت چاپ، رسانه‌ها و مطبوعات باعث انتقال دانش در سراسر دنیا می‌شود، موجب بالا

همه ما به طور روزانه کارهایی را انجام می‌دهیم که با صنعت چاپ در ارتباط است هنگامی که در اتوبوس نشسته‌ایم کتاب و روزنامه می‌خوانیم یا با لپ‌تاب و تلفن همراه خود مشغول دیدن مطالب مختلف در میان پایگاه‌های اینترنتی هستیم اما تا به حال به این موضوع فکر نکردیم چه روندی طی شده است تا ما بتوانیم به راحتی کتاب در دست گرفته و آن را مطالعه کنیم و دست‌اندرکاران این امر چه کسانی بوده‌اند؟! و اگر چاپ نبود دنیا با چه مشکلاتی رو به رو می‌شد؟! فقط یک لحظه دنیای بدون چاپ را تصور کنید فرض کنید یک مجله عکس نداشت، هیچ کارت شناسایی برای معرفی هویت خود وجود نداشت و روزنامه‌های متنوع موجود نبود یا اصلاً اسکناس‌های رنگی که هر روز برای انجام کارهای مختلف از آن‌ها استفاده می‌کنیم همه و همه با وجود چاپ معنا و مفهوم پیدا می‌کنند. صنعت چاپ با بیش از دو سده قدمت در روز ۱۱ شهریور ۱۳۸۲ دارای هویت شد و روز ملی صنعت چاپ نام گرفت، ما دانش و آگاهی اکنون خود را وامدار تلاش بزرگمردان سرزمینمان هستیم. به گزارش سایت اقامت ۲۴، صنعت چاپ از بزرگ‌ترین و مفیدترین اختراعات بشر و وسیله‌ای برای انتقال علم و دانش برای همگان از جمله: علما، دانشمندان و فلاسفه بوده است. چاپ در لغت به معنای فن و صنعت نگاشتن و تکثیر حروف، ارقام و تصاویر بوده و به انداختن عکس، متن و یا هر نقشی بر روی کاغذ، پارچه

پای صنعت چاپ می‌لنگد

دفترهای روزنامه و نشریه... آری باید خیلی بیشتر از این‌ها به صنعت چاپ توجه کنیم. صنعت چاپ، نفس کم دارد، مهر نگاه ما را طلب دارد و شوق دوباره ما را می‌خواهد...

هاجر خدایی (دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه خوارزمی، ورودی ۹۷)،

hajarkhodaie@gmail.com

پای صنعت چاپ را زخمی کرده‌ایم؟! آری... پای صنعت چاپ می‌لنگد و ما مقصر هستیم. وقتی به جای حمایت از انتشارات، کتاب‌فروشی‌ها و روزنامه‌ها به آن‌ها پشت می‌کنیم؛ نتیجه همین می‌شود که هرروز یکی از این مکان‌ها بسته می‌شوند. صنعت چاپ از تک‌تک ما دلگیر است. ما یادمان رفته است که بخش زیادی از دانش و آگاهی خود را مدیون صنعت چاپ هستیم. ای کاش قبل از آنکه به مکان صنعت چاپ در تقویم‌های رومیزی توجه کنیم و مراسم برگزار کنیم؛ به این فکر کنیم که کجای کار هستیم؟ برای این صنعت چه کرده‌ایم؟ دست در دست هم بدهیم و نگذاریم که صنعت چاپ زمین بخورد... با حمایت از انتشارات، کتاب‌فروشی‌ها و

یازدهم شهریورماه، روزی که صنعت چاپ با بیش از دو سده خدمت، دارای هویت شد. صنعت چاپ درزمینه‌ی فرهنگی و اقتصادی تاثیر قابل‌توجهی دارد؛ بنابراین باید با برنامه‌ریزی دقیق و اصول اجرایی صحیح همراه شود تا هم شاهد خروجی مفید باشیم و هم زمینه اشتغال خیلی از افراد را فراهم کنیم. شواهد حاکی از آن است که در سال‌های اخیر آن‌گونه که شایسته است، به صنعت چاپ توجه نمی‌شود؛ البته شخص خاصی مقصر نیست و همه ما به‌نوعی در این مسئله نقش داریم. روز صنعت چاپ، تلاش و زحمت اهالی ادب، هنر و فن این سرزمین را یادآوری می‌کند. ما چگونه به این تلاش، پاسخ داده‌ایم؟ آیا برای پیشرفت صنعت چاپ، گامی برداشته‌ایم و یا سنگ به دست،

نامشخص بودن مرز بین نشر سنتی و نشر الکترونیکی

نشر سنتی

نشر کتاب در شکل ساده اش، تکثیر اثری مکتوب است به کمک یکی از شیوه‌های تولید چاپی بر روی کاغذ و توزیع و پخش آن به مقصدی خاص، انتقال از یک یا چند ذهن به ذهن‌های دیگر انتقال از یک جامعه به جامعه، یا از یک فرهنگ و تمدن به فرهنگ‌ها و تمدن‌های دیگر. در نشر سنتی پدید آورندگان معمولاً با کوشش‌های فردی فراوان آثارشان را پدید می‌آورند، دستنوشته‌ها را به ناشر می‌سپزند تا ناشر با سرمایه و تخصص خود، دستنوشته‌ها را به اثر چاپی تبدیل کند و سپس اثر به بازار کتاب فرستاده می‌شود و خوانندگان آن‌ها را از طریق کتابخانه‌ها و مراکز فروش به دست می‌آورند و بدین ترتیب چرخه نشر کتاب (سنتی) به حرکت خود ادامه می‌دهد (آذرنگ، ۱۳۸۲: ص. ۱۲۳-۱۲۴).

نشر الکترونیکی

فرایند تولید و توزیع اطلاعات از طریق ابزارهای الکترونیکی شامل پست الکترونیکی، اینترنت و وب را «نشر الکترونیکی» گویند. «هاو کینز» و همکارانش «نشر الکترونیکی را استفاده از رسانه‌های الکترونیکی رایانه و مخابرات راه دور برای تحویل اطلاعات در شکل و قالب الکترونیکی به کاربران» تعریف کرده‌اند. «هاراند» برای توصیف نشر الکترونیکی از اصطلاح «اعلان الکترونیکی محققانه» استفاده می‌کند. این تعبیر به تابلو اعلانات الکترونیکی، فهرست‌های پیوسته، روزنامه‌ها، کتاب‌ها، مجلات و نیز خدمات اطلاعاتی که به سرعت قابل دریافت و نصب هستند و حتی کنفرانس از راه دور نیز اشاره دارد (stemmer, ۲۰۰۰). مزیت‌های نشر الکترونیکی بر نشر سنتی مرز بین نشر سنتی و نشر الکترونیکی، اغلب نامشخص است، اما می‌توان گفت نشر

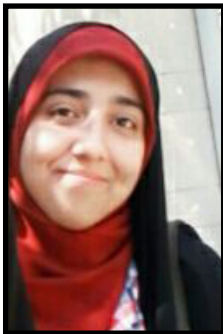
الکترونیکی با در نظر گرفتن سه بعد اساسی برای کاربران، ارزش افزوده تولید می‌کند که عبارتند از: در دسترس بودن مطالب، پیوندپذیری مطالب با یکدیگر و چند رسانه ای بودن آن‌ها (Loebbecke, ۱۹۹۹).

جمع بندی از نشر الکترونیکی

شبکه اینترنت، شرایطی فراهم می‌کند که ناشران برای نشر اطلاعات، راه‌های ارزان‌تری را انتخاب کنند، زیرا مجلات و صفحات الکترونیکی، نسبت به نسخه‌های چاپ شده، از نظر اقتصادی به صرفه هستند. مجلات و کتاب‌های الکترونیکی، ناشر را از سرمایه‌گذاری پرهزینه آزاد کرده نگهداری منابع اطلاعاتی برای او، آسانتر شده و از هزینه چاپ آنها کاسته خواهد شد. علاوه بر این، نشر الکترونیکی، یعنی کاستن هزینه‌های، توزیع و انتشار. ناشر نه تنها با هزینه‌ای کمتر می‌تواند به خوانندگان دسترسی یابد، بلکه با سرعت بالایی با آنها در ارتباط خواهد بود. کاهش این هزینه‌ها افزایش سرعت رسوخ نشر الکترونیکی را در گردآوری اطلاعات، ذخیره و پردازش اطلاعات نوید می‌دهد.

چند مزایای اصلی نشر الکترونیکی (بابایی، ۱۳۸۲: ص. ۲۳-۲۵)

۱. پس از انتشار، سرعت انتقال در محیط الکترونیکی بسیار زیاد است
۲. هزینه انتشار متون، کمتر است
۳. سرعت بازخورد مطالب، بیشتر است
۴. فرایند انتشار مراحل، کوتاه و کم هزینه‌تر است
۵. امکان پرهیز از دوباره کاری فراهم می‌شود
۶. انحصار (هرچند نه در سطح وسیع) کم رنگ می‌شوند.

محیا باطنی (دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء، ورودی ۹۷)،

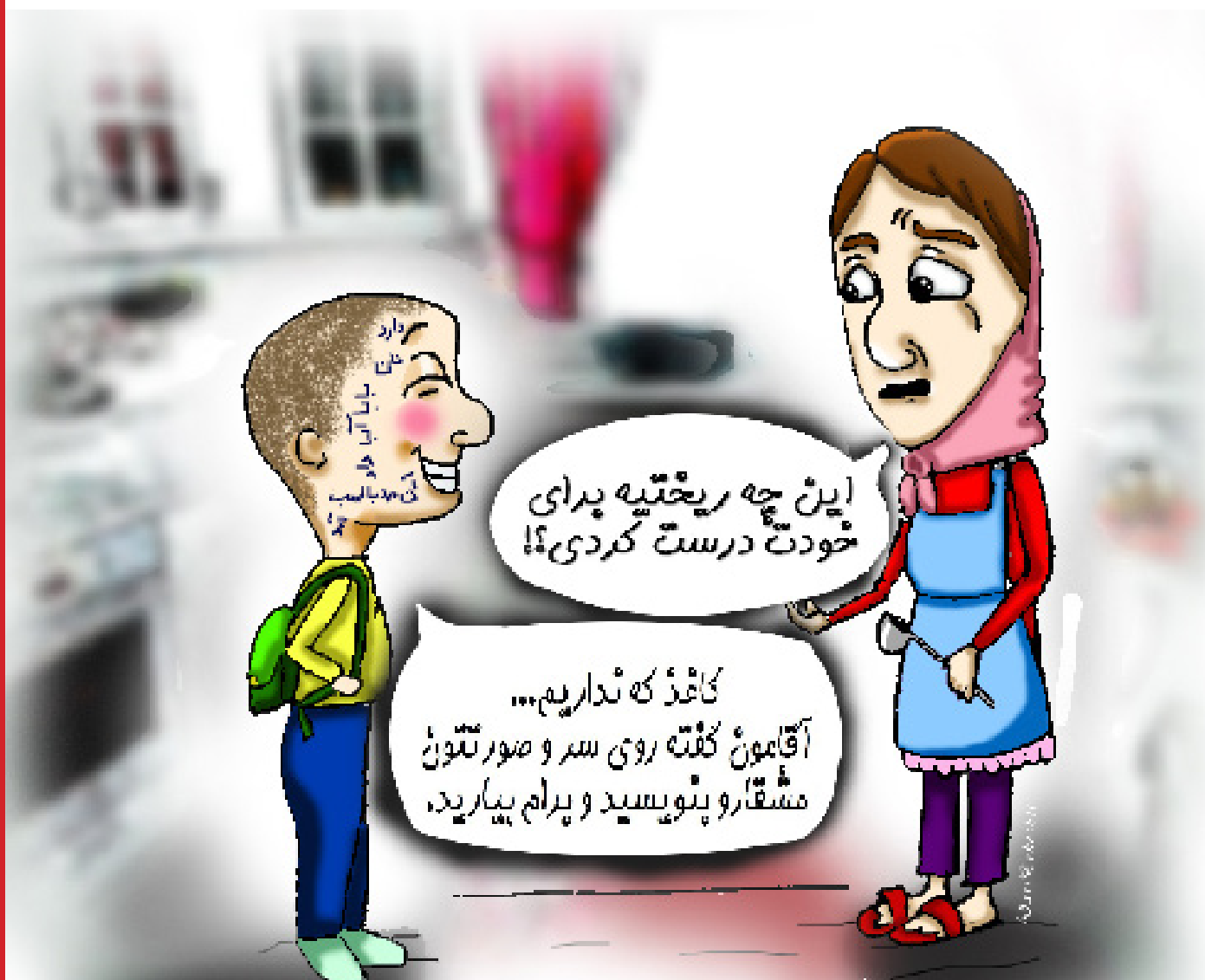
mahyabateniV@gmail.com

منابع

- آذرنگ، عبدالحسین (۱۳۸۲). «در قلمرو نشر»، تهران، انتشارات ققنوس.
- بابایی، محمود (۱۳۸۲)، «نشر الکترونیکی»، تهران، انتشارات مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.

Stemmer, B (2000) The silent revolution in electronic Publishing its relevance for the mind and brain sciences". Journal of electronic publishing. Loebbecke, C and Powell, P", Electronic publishing: assessing Opportunities and risks, "International Journal of information Management 303-293 (1999)19

مبینا دربهشتی (دانشجوی
کارشناسی علم اطلاعات و
دانش‌شناسی دانشگاه قم، ورودی
۹۴)

mobinadarbeheshti@gmail.com